

Vrucht van discreet overleg

Zo komt een bisschopsbenoeming, zoals straks in Brugge, tot stand

- ▶ Bisschoppen houden lijst bij met mogelijke kandidaten
- ▶ Consultatie gebeurt in alle discretie
- ▶ Wat met de inspraak van het godsvolk?

Erik DE SMET

Door de aanstelling van mgr. Jozef De Kesel tot aartsbisschop van Mechelen-Brussel is de bisschopszetel in Brugge vacant. Wie volgt hem straks op? In de Kerk is de aanstelling van een bisschop niet het resultaat van een democratisch proces, maar van langdurige en discrete consultaties, waarna de paus nog altijd het laatste woord heeft.

Een cruciale rol in het selectieproces speelt de lijst die bisschoppen in elk land bijhouden met de namen van diocesane priesters en religieuzen die in aanmerking komen voor een bisschopsambt. Die geheime lijst wordt om de drie jaar geactualiseerd. Zodra een bisschopszetel vacant wordt, haalt de pauselijke nuntius, zeg maar de ambassadeur van de paus in ons land, de meest recente versie boven en trekt hij naar de afscheidnende bisschop of de diocesane ad-

Nuntius Giacinto Berloco (links) en mgr. De Kesel bij diens aanstelling in Brugge. © Belga Image

ministratoor voor een gesprek (in het bisdom Brugge is dat kanunnik Koen Vanhoutte).

Vervolgens polst hij discreet anderen naar de noden van het bisdom. Steevast wordt de aartsbisschop geconsulteerd. Ook het consultorencollege van het bisdom, de speciaal daartoe aange- stelde groep priesters die bij het

vacant worden van de bisschops- zetel de administrator kiest, mag zijn zegje doen. De nuntius kan desgewenst ook leken consulte- ren, maar dat is niet verplicht.

Vervolgens stelt hij een lijst samen met drie namen, de zogeheten *terna*, op basis van alle informatie over personen en de noden van het bisdom. Betrokken man-

nen moeten minstens 35 zijn en vijf jaar priester, een goede faam genieten en minstens de graad van master in de theologie of het kerkelijk recht hebben behaald aan een door Rome erkend instituut. In de praktijk hebben oud- studenten van de Gregoriana in Rome een streepje voor. Meer dan de helft van de Belgische bis-

schoppen studeerde er, net als zowat een op de drie bisschoppen in de wereld.

De lijst en alle bijbehorende informatie gaat naar de Congregatie voor de Bisschoppen in Rome. In het eenvoudige geval van de overplaatsing van een bisschop van het ene naar het andere bisdom mogen de prefect van die congregatie en zijn staf de paus een opvolger suggereren. Dat kan snel gaan. In alle andere gevallen kiezen de leden van de congregatie, bij hen vooraanstaande kardinalen. In principe vergaderen de in Rome wonende leden twee keer maandelijks, op donderdag. Door in 2013 stevig in te grijpen in de samenstelling van die congregatie verzekerde paus Franciscus zijn invloed op de bisschopskeuzes.

Tijdens een audiëntie legt de prefect de paus de aanbevelingen voor. Uiteindelijk benoemt de paus, en hij alleen, de bisschop. Gewezen nuntius Karl Rauber verklapte na zijn vertrek uit Brussel dat in het geval van de aanstelling van mgr. Léonard tot aartsbisschop, Rome zijn *terna* in de wind sloeg. Zodra in Rome de beslissing is genomen, vraagt de nuntius de (steevast verraste) kandidaat formeel of hij bisschop wil worden. Pas nadat die instemt, wordt de benoeming bekendgemaakt, traditioneel op een vrijdag.

De hele procedure neemt minstens zes maanden in beslag. De aanstelling van mgr. De Kesel tot aartsbisschop duurde van mei tot november en was dus niet ongebruikelijk snel.

Oud-studenten van de Gregoriana hebben een streepje voor

Kerkhistorici wijzen op een opmerkelijke verschuiving. Werd voorheen meestal een hoog opgeleide priester met goede faam uit het betrokken bisdom bisschop, dan gaat het vandaag, vooral in Europa en Noord-Amerika, vaak om geestelijken met een profiel dat aansluit bij dat van hun collega-bisschoppen. Rome bepaalt door het benoemen van bisschoppen mee het beleid in een bepaald land. Onder paus Franciscus worden almaar vaker 'outsiders' benoemd, zoals sterke parochiepriesters.

De hele procedure is getekend door discretie en diplomatiek overleg. Al langer dan vandaag rijzen daarover vragen. Is de aanpak nog van deze tijd? Van transparantie of brede inspraak is er alvast geen sprake. In welke mate spoort zo veel ondoorzichtigheid en centralisme met de theologie van het Tweede Vaticaans Concilie over de Kerk als volk Gods? Het invloedrijke Duitse lekenforum ZdK riep enkele jaren geleden al op bisschoppen op een andere manier te benoemen, namelijk in openlijk overleg met de gemeenschap die ter plaatse Kerk wil zijn.

Advertentie

BROEDERLIJK DELEN IN UW TESTAMENT Laat het Zuiden verder leven

Met uw nalatenschap voor Broederlijk Delen strijdt u mee tegen armoede en ongelijkheid. Zo bouwt u ook mee aan een betere wereld en een waardige toekomst voor de armste gemeenschappen in Afrika en Latijns-Amerika.

Met het duolegaat een dubbel voordeel!

Dankzij het fiscaal voordeel kan u meer geven aan diegenen die u dierbaar zijn en geeft u tegelijkertijd ook aan Broederlijk Delen.

Interesse?

Kom naar één van de **regionale informatiesessies** over de opmaak van uw testament en de werking van Broederlijk Delen. Op volgende data kan u bij ons terecht voor gratis expertise rond erfenisaangelegenheden:

- **2 februari 2016** van 10u30 tot 13u in het Begijnhof van **Diest**
- **11 februari 2016** van 10u30 tot 13u in Hof van Water vliet in **Brugge**

Van **4 tot 8 februari 2016** vindt u ons op het salon van het testament in **Brussel Expo**.

Schrijf u in via **Kristel Pellens**, verantwoordelijke legaten bij Broederlijk Delen, Huidevetterstraat 165, 1000 Brussel. Kristel.Pellens@broederlijkdelen.be, 02 213 04 39 • 0474860673

Meer info: www.broederlijkdelen.be/infosessies-legaten

Broederlijk Delen
OMDAT HET ZUIDEN PLANNEN HEEFT